

โครงการการขับเคลื่อนภาคี-สานข่าย-ขยายผลการบูรณาการ
ระบบแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ แม่นยำ และยั่งยืน
ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

แก้จน คนโคราช

State of Property (SOP)
จังหวัดนครราชสีมา

พศ.ดร.กนกพร จิมพลี และคณะ

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ จัดทำขึ้น เพื่อร่วมกันหนุนเสริมการดำเนินงานที่มีเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดนครราชสีมา มีการลงนามความร่วมมือ “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการการพัฒนาระบบฐานข้อมูลครัวเรือนเพื่อการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กับหน่วยงานภาคีความร่วมมือภายใต้โครงการขับเคลื่อนภาคี-สานข่าย-ขยายผลการบูรณาการระบบแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ แม่นยำ และยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา นับเป็นการผนึกกำลังครั้งสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาที่ต่อเนื่องอย่างยาวนานและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ในมิติอื่น ๆ มาโดยตลอด

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยผลการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันจุดเน้นของการดำเนินงาน ได้แก่ ฐานข้อมูล 1) Thai People Map and Analytics Platform :TPMAP2) ครัวเรือนเปราะบาง และ 3) Practical Poverty Provincial Connex : PPPConnex ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลครัวเรือนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนในจังหวัดนครราชสีมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ยังได้มีการเชื่อมโยงกลไกภาคีเช่น ภาครัฐกิจ และภาคีที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาและสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ขบวนการองค์กรชุมชน ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา ที่ทำการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทำการอำเภอจักราช สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคีนครราชสีมา วิสาหกิจเพื่อสังคม SE KORAT บริษัท Class coffee จำกัดห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์โคราช ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล โคราช ร้านชีวิต จิตใจ บริษัท คลังคาซ่า จำกัด (ตลาดเมย์ แฟร์) หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา ส่งผลให้โครงการได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากหน่วยงานที่มีศักยภาพ โดยเน้นการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่ใช้องค์ความรู้จากการวิจัยและใช้ ข้อมูลเป็นฐานเพื่อออกแบบระบบการตัดสินใจ การบูรณาการการทำงานร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ขอขอบคุณ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดยหน่วยบริหารและจัดการ

ทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ที่สนับสนุนทุนวิจัย นับเป็นการเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่เพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่ ขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ภาควิชาการระดับนโยบาย ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด และภาควิชาระดับพื้นที่ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา และผู้นำภาคประชาสังคม ภาคเอกชน วิสาหกิจชุมชน รวมถึงประชาชนครัวเป้าหมายในพื้นที่ล้วนให้ความร่วมมือและสนับสนุนทำให้การดำเนินงาน วิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและคณะติดตามการดำเนินโครงการวิจัยฯ ที่กรุณาให้คำปรึกษาทางวิชาการ รวมทั้งกำกับดูแลกระบวนการวิจัยอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุ วัตถุประสงค์ทุกประการ และท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อดิสร เนาวนนท์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่ได้สร้างฐานการดำเนินโครงการวิจัยแก้ไขปัญหาความยากจนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาให้แข็งแกร่ง ส่งผลให้คณะนักวิจัยทุกคนมีเป้าหมายการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง

ผศ.ดร.กนกพร จิมพลีและคณะ

สารบัญ

	หน้า
1. ข้อมูลกายภาพ	1
2. ข้อมูลการปกครองและประชากร	2
3. ข้อมูลเศรษฐกิจ	3
3.1 โครงสร้างประชากร	5
4. ข้อมูลนโยบายและทิศทางการพัฒนา	6
4.1 เป้าหมายการจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566-2585)	6
4.2 แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)	8
ฉบับทบทวนปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	
5. โอกาสและศักยภาพของจังหวัด	19
5.1 โอกาสของจังหวัดนครราชสีมา	19
5.2 ศักยภาพของจังหวัดนครราชสีมา	20
6. ปัญหาและข้อท้าทายในการพัฒนาจังหวัด	20
7. บทบาทสถาบันการศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้อง	
ในการแก้ไขปัญหาความยากจน	21
7.1 บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	21
7.2 ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการวิจัยแก้จน	24
8. การประเมินสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ	25
8.1 ข้อมูลสถานการณ์ความยากจนจังหวัดนครราชสีมา	25
8.2 ข้อมูลการค้นหาและสอบทานครัวเรือนยากจน จังหวัดนครราชสีมา	26
9. ข้อเสนอแนะ	29

1. ข้อมูลกายภาพ

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 บนที่ราบสูงโคราช ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ 259 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,808,827 ไร่ ร้อยละ 1212 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ป่าไม้ 2,297,335 ไร่ โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน ร้อยละ 61.4 และแหล่งน้ำ 280,313 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 32 อำเภอ

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี และจังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 1 แสดงอาณาเขตจังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมา มีทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นและพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 บริเวณ คือ บริเวณเทือกเขาที่สูงทางตอนใต้ บริเวณที่สูงทางตอนกลาง และพื้นที่ลูกคลื่นและพื้นที่ราบลุ่มทางตอนเหนือ สภาพอากาศทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึง

เดือนกุมภาพันธ์) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกเหนือ แถบประเทศมองโกเลียและจีนพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้ง จากแหล่งกำเนิดเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมาประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง โดยทั่วไป ส่วนมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (เริ่มตั้งแต่มิถุนายนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตรพัดพาเอามวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดมีเมฆมากและฝนตกชุกโดยทั่วไป มีพื้นที่รับน้ำฝนรวม 55,142 ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำฝน 9,761 ลบ.ม./ปี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,357.7 จำนวนวันฝนตก 124 วัน ซึ่งปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยและจำนวนวันที่ฝนตกมีแนวโน้มคงที่

2. ข้อมูลการปกครองและประชากร

จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 32 อำเภอ 289 ตำบล 3,756 หมู่บ้าน มีการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 243 แห่ง และเทศบาลตำบล 85 แห่ง

ประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรจำนวน 2,630,058 คน เป็นชาย 1,290,253 คน เป็นหญิง 1,339,405 คน จำนวนครัวเรือน 1,024,002 ครัวเรือน และอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด 5 อำเภอแรก คือ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอปากช่อง อำเภอด่านขุนทด อำเภอพิมาย และอำเภอโนนสูง ตามลำดับ โดยอำเภอที่ประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอบ้านเหลื่อม

ตารางที่ 1 แนวโน้มจำนวนประชากร ปี 2555-2565

ประชากร	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565
ชาย	1,286,164	1,289,861	1,294,987	1,298,167	1,297,919	1,301,249	1,303,951	1,303,944	1,294,622	1,293,783	1,290,253
หญิง	1,315,003	1,320,303	1,325,530	1,330,651	1,333,516	1,337,977	1,342,450	1,344,983	1,338,585	1,340,371	1,339,805
รวม	2,601,167	2,610,164	2,620,517	2,628,818	2,631,435	2,639,226	2,646,401	2,648,927	2,633,207	2,634,154	2,630,058

ที่มา ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายทางสังคม (ณ ปี 2565) มีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์) มีจำนวนทั้งหมด 540,041 คน โดยมีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 95,855 คน, เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 81 คน, เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว 3,897 คน, เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 17 คน และเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 373 คน

2) กลุ่มเยาวชน (อายุ 18-25 ปี) มีจำนวนทั้งหมด 242,937 คน โดยมีเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 17 คน

3) กลุ่มสตรี (หญิงที่มีอายุ 25-59 ปี) มีจำนวนทั้งหมด 685,147 คน โดยมีสตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ จำนวน 13 คน แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 3,897 คน และสตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 8,955 คน

4) กลุ่มครอบครัว มีจำนวนทั้งหมด 1,034,327 ครอบครัว โดยมีครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส 3,374 ครอบครัว, ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 1,313 ครอบครัว, ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 20 ครอบครัว

5) กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวนทั้งหมด 498,801 คน แบ่งเป็นผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ 498,801 คน ผู้สูงอายุที่ติดบ้าน/ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (ติดเตียง) จำนวน 5,778 คน และผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อนขอทาน จำนวน 16 คน

6) กลุ่มคนพิการ มีจำนวนทั้งหมด 90,267 คน (ทุกคนมีบัตรประจำตัวคนพิการ และเบี้ยยังชีพ)

7) กลุ่มผู้ด้อยโอกาส* มีจำนวนทั้งหมด 27,982 คน แบ่งเป็น คนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย จำนวน 16 คน คนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร จำนวน 2,264 คน และผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 157 คน

***ผู้ด้อยโอกาส** หมายถึง ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติและภัยสงครามรวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบอันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น” โดย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

3. ข้อมูลเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี พ.ศ.2564 (Current Market Prices) ของจังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่า 315,583 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นมูลค่ารวม 19,332 ล้านบาท โดยมูลค่าสูงเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 12 ของประเทศ และมีรายได้ต่อหัวต่อปี (GPP per capita ในปี พ.ศ. 2564 คิดเป็น

มูลค่าเท่ากับ 126,119 บาท สูงเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 38 ของประเทศ โตเพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็นมูลค่า 3,547 บาท

ตารางที่ 2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ปี พ.ศ. / GPP	Gross Provincial Product : GPP	GPP ภาคเกษตรกรรม	GPP ภาคอุตสาหกรรม	GPP ภาคบริการ	GPP per capita
2555	233,012	44,447	70,983	117,582	92,387
2556	245,485	49,338	74,119	122,028	97,381
2557	256,180	43,603	79,973	122,606	97,705
2558	251,780	42,423	79,190	130,166	99,978
2559	262,841	39,949	83,425	139,567	104,423
2560	277,510	39,608	91,893	146,009	110,304
2561	297,280	44,492	98,715	154,072	118,221
2562	297,812	39,482	98,125	160,205	118,606
2563	296,251	41,354	96,120	158,377	118,178
2564	315,583	45,014	111,229	159,340	126,119

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2564 (Current Market Prices) ของจังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่า 315,583 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 278,604 ล้านบาท คิดเป็นมูลค่ารวม 20,979 ล้านบาท และคิดเป็นร้อยละ 6.24 โดยมีมูลค่าสูงเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 12 ของประเทศ (ลำดับที่ 1 ของประเทศ คือ กรุงเทพมหานคร ที่มีมูลค่า 5,365,348 ล้านบาท) โครงสร้างของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ของจังหวัดนครราชสีมา ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2564 (Current Market Prices) สรุปได้ ดังนี้

(1) ภาคการเกษตรมีมูลค่า 45,014 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 41,354 ล้านบาท คิดเป็นมูลค่า 3,660 ล้านบาท และคิดเป็นร้อยละ 8.13

(2) ภาคนอกการเกษตร มีมูลค่า 270,569 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 254,897 ล้านบาท สาขาที่มีมูลค่าสูงสุด คือ สาขาการบริการมีมูลค่า 159,340 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 158,777 ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่า 111,224 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 96,120 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 5.79 ซึ่งจากสาเหตุที่มูลค่าเพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการคลี่คลายของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดนครราชสีมา มีรายได้ต่อหัวต่อปี (GPP per capita) ในปี พ.ศ. 2564 คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 126,119 บาท สูงเป็นลำดับที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 12 ของประเทศ โดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่าเท่ากับ 114,178 บาท คิดเป็นมูลค่า 7,942 บาท และคิดเป็นร้อยละ 6.29

จากการวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูล พบว่า ผลผลิตทั้งหมดรวมจังหวัดนครราชสีมา ปีพ.ศ.2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (2560-2563) โดยขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.64 เป็นผลจากการคลี่คลายและปรับลดมาตรการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อทุกภาคการผลิตส่วนใหญ่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ตั้งแต่ปี 2562-2564 พบว่า ในปี 2560 มีหนี้สินทั้งสิ้น 223,238 บาท/ครัวเรือน ปี 2562 มีหนี้สินเฉลี่ย 285,595 บาท/ครัวเรือน และปี 2564 หนี้สินเฉลี่ย 227,077 บาท/ครัวเรือน ซึ่งแนวโน้มของหนี้สินลดลง ในขณะที่เมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม พบประเด็นที่สำคัญคือ **หนี้สินเพื่อใช้ทำการเกษตร** ในปี 2560-2564 มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น โดยปี 2560 หนี้สินเฉลี่ย 50,728 บาท/ครัวเรือน ปี 2562 หนี้สินเฉลี่ย 47,295 บาท/ครัวเรือน และปี 2564 หนี้สินเฉลี่ย 80,331 บาท/ครัวเรือน เห็นได้ว่าปัจจุบันหนี้สินของภาคเกษตร ยังคงมีหนี้สินเฉลี่ยที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2560-2564 จังหวัดนครราชสีมา)

3.1 โครงสร้างประชากร ประชากรวัยแรงงาน และกำลังแรงงาน จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลสถานการณ์แรงงานในจังหวัดนครราชสีมาในส่วนนี้ นำมาจากสำนักงานสถิติแห่งชาติกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้ทำการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในจังหวัดนครราชสีมา โดยได้รวบรวมข้อมูลในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2564 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2564) รายละเอียดดังนี้ จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากรผู้มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 2,057,614 คน เป็นเพศชาย 992,619 คน และเพศหญิง 1,064,995 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงานจำนวน 1,207,437 คน และเป็นผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 850,177 คน

ตารางที่ 3 สถานภาพแรงงาน

สถานภาพแรงงาน	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	2,057,614	100.0	992,619	100.0	1,064,995	100.0
1. ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	1,207,437	58.7	698,280	70.3	509,158	47.8
1.1 กำลังแรงงานปัจจุบัน	1,182,231	57.5	677,253	68.2	504,978	47.4
1.1.1 ผู้มีงานทำ	1,153,205	56.0	659,932	66.5	493,272	46.3
1.1.2 ผู้ว่างงาน	29,026	1.4	17,321	1.7	11,705	1.1
1.2 ผู้รอฤดูกาล	25,206	1.2	21,027	2.1	4,180	0.4
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	850,177	41.3	294,339	29.7	555,837	52.2
2.1 ทำงานบ้าน	233,522	11.3	14,900	1.5	218,622	20.5
2.2 เรียนหนังสือ	172,950	8.4	85,913	8.7	87,037	8.2
2.3 เด็ก/ชรา/ป่วย/พิการจนไม่สามารถทำงานได้	331,713	16.1	133,010	13.4	198,702	18.7
2.4 อื่นๆ	111,993	5.4	60,516	6.1	51,477	4.8

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนี้จากการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2565 พบว่า จำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น 1,269,837 คน เป็นแรงงาน ที่อยู่นอกระบบ 749,548 คน (59.0%) ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป (21.3%) แรงงานส่วนใหญ่ (27.6%) มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา แรงงานนอกระบบโดยมากประกอบอาชีพ ด้านการเกษตรและการประมง (59.3%) พนักงานบริการ (16.6%) และอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ (10.5%)

ภาพที่ 2 กิจกรรมเศรษฐกิจที่สำคัญ

4. ข้อมูลนโยบายและทิศทางการพัฒนา

4.1 เป้าหมายการจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566-2585)

จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566–2585) ที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคและให้ความสำคัญกับศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัดของพื้นที่ พร้อมทั้งปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาจังหวัด ปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม รวมทั้งปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566–2585) ว่า “**มหานครแห่งโอกาส และการพัฒนาอย่างยั่งยืน**” (จังหวัดนครราชสีมาเป็นมหานคร (เมืองใหญ่/ เมืองสำคัญ) ที่มีความพร้อมทั้งด้านนวัตกรรม การศึกษา สุขภาพ การเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน/โครงข่ายคมนาคม เพื่อรองรับการสร้างโอกาสสำหรับประชาชนทุกคน ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน เป็นสังคมที่มีคุณภาพสูง และมีการพัฒนาต่อยอดอย่างยั่งยืน

จังหวัดนครราชสีมา

มหานครแห่งโอกาส และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

KORAT
2585 X

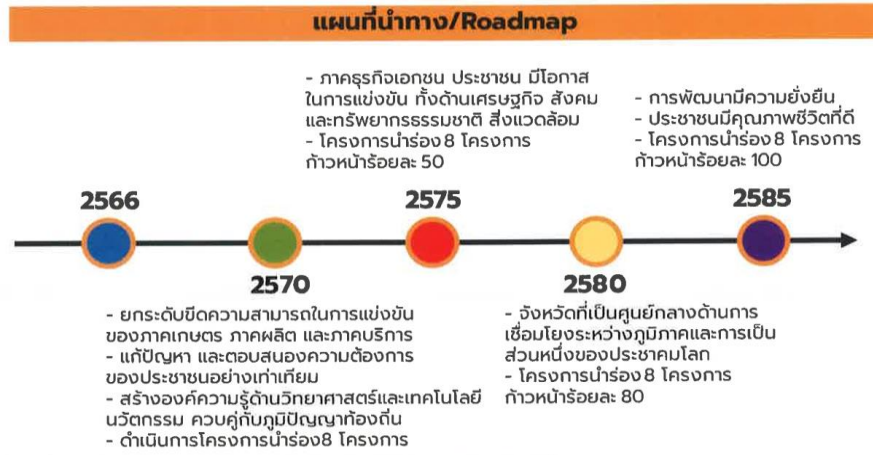
5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ภาพที่ 3 ยุทธศาสตร์จังหวัด

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566–2585)

- 1) ส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยผลิตภาพ (Efficiency-driven-Economy) สู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ที่ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาสินค้าและบริการ ตลอดจนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้รองรับการพัฒนาในมิติต่างๆ
- 2) ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ภาคผลิตและภาคบริการ เพื่อสร้างโอกาสของประชาชน และการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ รวมทั้งเป็นพื้นที่การลงทุนสำหรับธุรกิจชั้นนำ
- 3) บริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ส่งเสริมการพัฒนาทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน และมุ่งเน้นเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 4) มุ่งเน้นการเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางด้านการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกและสนับสนุนการเข้าถึงทุกพื้นที่ในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ส่งเสริมการดำเนินการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบในทุกระดับและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีส่วนร่วม

ภาพที่ 4 แผนที่นำทาง

4.2 แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)
ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (วิสัยทัศน์)

**“มหานครแห่งโอกาสในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการเกษตร
อุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยว ศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคมของภูมิภาค
ก้าวสู่สังคมคุณภาพสูง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน”**

1. ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา (ยุทธศาสตร์)

1) ส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยผลิตภาพ (Efficiency-driven Economy) สู่เศรษฐกิจที่ฐานองค์ความรู้ (Knowledge-based Economy) เศรษฐกิจ BCG และเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อยกระดับ เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การบริการ การท่องเที่ยวและกีฬา

2) ยกระดับขีดความสามารถของภาคเกษตร ภาคผลิต ภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างโอกาสของประชาชนใน การแข่งขัน และการเริ่มต้นธุรกิจใหม่

3) ยกระดับบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ส่งเสริมการพัฒนาอุทยานธรณี โบราณสถาน และมุ่งเน้นเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4) ส่งเสริม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก สนับสนุนการเข้าถึงทุกพื้นที่ในจังหวัด การบูรณาการภาครัฐ ภาคเอกชน และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อสังคมคุณภาพสูง

5) เสริมสร้างความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ส่งเสริมการดำเนินการภาครัฐ ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ ในทุกระดับ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียม และมีส่วนร่วม

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดนครราชสีมา

- 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของจังหวัดนครราชสีมา (Gross Provincial Product: GPP) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของปีฐาน (ปีฐาน พ.ศ. 2564 มูลค่า 315,583 ล้านบาท) (แหล่งข้อมูล: สศช.)
- 2) ประชาชนมีรายได้ต่อหัวต่อปีของจังหวัดนครราชสีมา (GPP per capita) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของปีฐาน (ปีฐาน พ.ศ. 2564 มูลค่า 126,119 บาท) (แหล่งข้อมูล: สศช.)
- 3) ดัชนีความก้าวหน้าของคนจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ของปีฐาน (ปีฐาน พ.ศ. 2564 = 0.6331) (แหล่งข้อมูล: สศช.)
- 4) ดัชนีการพัฒนางานจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของปีฐาน (ปีฐาน พ.ศ. 2564 = 47.94) (แหล่งข้อมูล: สศช.)

ประเด็นการพัฒนางานจังหวัดนครราชสีมาที่ 1 "ส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยผลิตภาพ (Efficiency-driven Economy) สู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) เศรษฐกิจ BCG และเขตเศรษฐกิจพิเศษยกระดับเศรษฐกิจการค้า การลงทุน การบริการ การท่องเที่ยวและกีฬา"

1. เป้าประสงค์

- (1) เพื่อยกระดับระบบนิเวศทางการท่องเที่ยว (Tourism Eco System) ของจังหวัดนครราชสีมาให้โดดเด่น มีอัตลักษณ์เป็นที่ยอมรับ เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพและเชื่อมโยงในทุกมิติ
- (2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของจังหวัดนครราชสีมา
- (3) เพื่อยกระดับชุมชนให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และศิลปวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
- (4) เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นในการจัดงานในโคราชเมืองไมซ์ซิตี้ (MICE City) ที่มีความสะดวกสบายและปลอดภัย

2. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- (1) GPP ด้านการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 1-2 ต่อปี
- (2) ร้อยละ 80-85 ของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด
- (3) เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า 10-20 ชุมชนต่อปี
- (4) ผู้เข้าร่วมในการจัดงานเมืองไมซ์ (MICE City) ของจังหวัด ร้อยละ 80-85 มีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยจากปัญหา Covid-19
- (5) มีเงินลงทุนเข้ามาในจังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 ต่อปี

3. แนวทางการพัฒนา

(1) ส่งเสริมและพัฒนาระบบนิเวศทางการท่องเที่ยว (Tourism Ecosystem) ของโคราชสู่การเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ให้มีความสะดวก สะอาดและปลอดภัย จัดให้มีกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างความยั่งยืนและรวมถึงการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการระบบการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ให้รองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในยุควิถีใหม่

(2) ยกกระดับเมืองท่องเที่ยวสู่การเป็นเมืองสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยการคัดเลือกพื้นที่/ประเภทของเมืองสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองสร้างสรรค์และวัฒนธรรม เพื่อสร้างความยั่งยืน

(3) ส่งเสริมการกีฬา อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และยกระดับการท่องเที่ยวเชิงการกีฬา (Sport Tourism) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับประชาชน

(4) ยกกระดับโครงสร้างสร้างพื้นฐานและความพร้อมในทุกมิติของเมืองจัดการประชุม นิทรรศการ และงานอีเวนต์ (MICE City) โดยการสร้างอุปทานของโคราชเมืองไมซ์ซิตี้ ให้มีความสะดวกสบาย ปลอดภัย ควบคู่กับส่งเสริมการปรับตัวของผู้ให้บริการเพื่อรองรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการจัดงานประชุม นิทรรศการ และงานอีเวนต์ของในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก และสร้างการรับรู้กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในฐานะ "โคราชเมืองไมซ์"

(5) พัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ โดยการส่งเสริมระบบบริหารจัดการท่าเรือบก (Dry Port) จังหวัดนครราชสีมา เขตเศรษฐกิจพิเศษ มุ่งสู่ความเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงสินค้าและผลิตภัณฑ์ระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และกลุ่มประเทศ CLMV

(6) พัฒนาอาชีพและรายได้ของภาคอุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์ โดยการเพิ่มทักษะบุคลากรในจังหวัดเพื่อรองรับการเติบโตของท่าเรือบก (Dry Port) จังหวัดนครราชสีมา และเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(7) ส่งเสริมเอกชนร่วมลงทุนในกิจการของ (Public-Private-Partnership: PPP) โดยการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมภายใต้กรอบการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ (Northeastern Economic Corridor: NEEC-Bioeconomy) ของจังหวัดนครราชสีมา การประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เขตพื้นที่และการมีส่วนร่วมการลงทุนท่าเรือบกนครราชสีมาในรูปแบบ PPP การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการลงทุนผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของศูนย์กระจายสินค้าภาคเอกชน

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาที่ 2 "ยกระดับขีดความสามารถของภาคเกษตร ภาคผลิต ภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างโอกาสของประชาชนในการแข่งขัน และการเริ่มต้นธุรกิจใหม่"

1. เป้าประสงค์

- (1) เพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านการผลิตทางการเกษตร ให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร
- (2) เพื่อยกระดับการผลิตและการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม
- (3) เพื่อเชื่อมโยงการตลาดและสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่เกษตรกร
- (4) เพื่อพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- (1) มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น 1.08 ล้านไร่ต่อปี
- (2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมทางการเกษตรของจังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี
- (3) ต้นทุนต่อหน่วยการผลิตการเกษตรที่ลดลง ร้อยละ 5 ต่อปี
- (4) สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4
- (5) สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4
- (6) การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 1 ตำบล 1 วิสาหกิจชุมชน

3. แนวทางการพัฒนา

(1) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำเกษตรกรรม โดยการขุดลอกลำน้ำ การขุดลอกแก้มลิงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำ ต้นทุนการสร้างฝายเพื่อชะลอน้ำ การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อร่วมกันดูแลแม่น้ำลำคลองและระบบส่งน้ำ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดินเป็นของตนเอง การสำรวจ วิเคราะห์ และวิจัยดิน การปรับปรุง แก้ปัญหาดินเปรี้ยวและดินเค็ม อนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ จำแนกประเภท สำนะโนที่ดิน การจัดทำระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาที่ดิน เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน และการส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรด้านการพัฒนาที่ดิน

(2) พัฒนาขีดความสามารถด้านการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชทางเลือกให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูงด้วยการเกษตรอัจฉริยะ โดยพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ผลไม้ และสมุนไพร ให้มีมูลค่าสูง ส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าเกษตรปลอดภัยได้รับมาตรฐานมีการรับรอง ส่งเสริมการผลิตพืชทางเลือกที่มีมูลค่าสูงตามความเหมาะสมของพื้นที่แบบครบวงจร นำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตร พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง (Smart farmer) และมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน

(3) พัฒนาขีดความสามารถด้านปศุสัตว์ของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน ต้นทุนลดลง และมีผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ให้ได้ผลผลิตและมีมูลค่าสูงเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด โดยการผสมเทียมและการกระจายน้ำเชื้อพันธุ์ดี ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์หรือแม่ลงที่ตลาดมีความต้องการสูง ส่งเสริมการใช้อาหารและพืชอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ พัฒนาทักษะความรู้ของเกษตรกรด้านการเลี้ยงการจัดการฟาร์ม การสุขาภิบาล การปรับปรุงพันธุ์ การจัดการอาหารและพืชอาหารสัตว์ และการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมบริหารจัดการ (Smart farmer) พัฒนามาตรฐานฟาร์ม (Good Farming Management : GFM) ของกรมปศุสัตว์ รวมทั้งปศุสัตว์อินทรีย์ ก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน ส่งเสริมด้านโรงงานแปรรูป เพื่อให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ บรรจุก๊ีบห่อสินค้า และการตรวจสอบย้อนกลับเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย/สถาบันเกษตรกร ส่งเสริมการผลิตในลักษณะแปลงใหญ่ เสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมทั้งการศึกษาวิจัยด้านพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การแปรรูป และอื่น ๆ

(4) ยกระดับการผลิต พัฒนาและเพิ่มศักยภาพการผลิตด้านการประมงของจังหวัดนครราชสีมา โดยการยกระดับสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ การส่งเสริมให้เกษตรกรฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (ตามมาตรฐาน GAP) การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสัตว์น้ำโดยการสนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตสายพันธุ์ที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต การจัดตั้งแปลงสาธิตการเพาะเลี้ยงด้วยระบบไบโอฟลอค (biofloc) เพื่อเป็นศูนย์การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร รวมทั้งพัฒนามาตรฐานการผลิตและการตามสอบสินค้าประมง และการสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนองค์กรประมงท้องถิ่น หรือชมรมให้มีความเข้มแข็ง

(5) บริหารจัดการด้านการประมงและทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความยั่งยืน และคงความหลากหลาย โดยการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำเพื่อสร้างสมดุลและความหลากหลายเพื่อให้มีทรัพยากรใช้อย่างยั่งยืน การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำประจำถิ่นหรืออัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาและสัตว์น้ำที่มีความเหมาะสมให้เพียงพอต่อการบริโภคและการส่งออก การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำรวมถึงสนับสนุนประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ การวิจัย พัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง

(6) ยกระดับการผลิตด้วยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยีและ

นวัตกรรมในการวางแผนการผลิตและการจัดการ และการส่งเสริมเกษตรกรในทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปสินค้าเกษตร รวมถึงสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับเกษตรกร

(7) ยกระดับขีดความสามารถทางการตลาดสินค้าเกษตรให้เกษตรกรโดยจัดเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมศูนย์รวมเศรษฐกิจการค้า การลงทุนด้านเกษตรและอาหาร รวมทั้งตลาดประมูลสินค้าเกษตร และส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง

(8) ส่งเสริมการสร้างช่องทางการตลาดปศุสัตว์ให้แก่เกษตรกร โดยการจัดกิจกรรมทางการตลาดเพื่อส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายสินค้าการเกษตร เช่น การจัดงานมหกรรมปศุสัตว์โคราช จัดงาน Roadshow สินค้าปศุสัตว์ การจัดเทศกาลอาหารปิ้งย่าง เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาช่องทางการตลาดใหม่โดยเน้นการสร้างมาตรฐานการตลาด ปศุสัตว์ เช่น การพัฒนาการซื้อขายโดยการชั่งน้ำหนัก ผลักดันให้เกิดการกำหนดราคากลางสินค้าปศุสัตว์ ตลาดซื้อขายออนไลน์ เป็นต้น

(9) ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง อุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ โดยการพัฒนาความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรม ด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ที่มีความได้เปรียบด้านการแข่งขัน

(10) ส่งเสริมสนับสนุนการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ของภาคเอกชนภาคประชาชน รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขัน

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาที่ 3 "ยกระดับบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ส่งเสริมการพัฒนาอุทยานธรณีโบราณสถาน และมุ่งเน้นเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน"

1. เป้าประสงค์

(1) เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัด มีความสมบูรณ์ เกิดสมดุล ยั่งยืน และลดผลกระทบจากสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์

(2) เพื่อปรับปรุง และส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ดินเค็ม

(3) เพื่อให้จังหวัดมีสภาพแวดล้อมที่ดีและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ และการบริหารจัดการขยะมูลฝอย)

(4) เพื่อให้มีทรัพยากรน้ำอุปโภค บริโภคอย่างเพียงพอ และลดปัญหากภัยแล้งและอุทกภัย

(5) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านพลังงาน

(6) เพื่อรักษา ต่อยอด และยกระดับคุณค่าฐานทรัพยากร ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติและนานาชาติ สู่วิถีชีวิตชุมชนที่ยั่งยืน ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Korat Green Deal)

2. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- (1) พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 12,000 ไร่ต่อปี
- (2) พื้นที่ดินเค็มในแต่ละปีได้รับการจัดการและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ร้อยละ 2
- (3) ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ร้อยละ 75 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
- (4) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง และอุทกภัยลดลง ร้อยละ 10 ต่อปี
- (5) ปริมาณพลังงานทางเลือก/พลังงานทดแทนที่ผลิตได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี
- (6) ปริมาณคาร์บอนเครดิตต่อปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 ต่อปี

3. แนวทางการพัฒนา

- (1) ยกระดับการป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ป่าในส่วนของการป้องกันปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าการจัดการไฟป่า และการฟื้นฟูสภาพป่า
- (2) เร่งรัดการดำเนินการเพื่อลดจำนวนสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่ โดยการกำหนดมาตรการป้องกันและติดตามสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่การ ฟื้นฟูแหล่งน้ำและแหล่งอาหารสัตว์ป่าในพื้นที่เสี่ยง และการพัฒนาระบบติดตาม และคาดการณ์สภาพอากาศสำหรับการจัดการแหล่งน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ
- (3) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ดินเค็ม โดยการเร่งการลดระดับความเค็มของดินในพื้นที่ที่ประสบปัญหาการป้องกันการแพร่กระจายดินเค็ม และการปรับปรุงบำรุงดินและปลูกพืชทนเค็ม รวมทั้งการพัฒนาวิธีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดินเค็มในการทำการเกษตรทางเลือก
- (4) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ด้วยการลดและติดตามปริมาณฝุ่นละออง โดยใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเฝ้าระวัง ดำเนินการตามมาตรการการเฝ้าระวัง และจัดกิจกรรมที่ช่วยในการลดปริมาณฝุ่นละออง
- (5) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกขยะในชุมชน ดำเนินกิจกรรม 3R การนำขยะรีไซเคิลไปใช้ประโยชน์เพิ่มมูลค่าก่อให้เกิดรายได้ และปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักวิชาการ
- (6) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสียก่อนลงสู่แหล่งน้ำ โดยเร่งบำบัดน้ำเสียในชุมชนและน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมให้มีค่ามาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง และการปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(7) เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภค โดยการจัดให้มีน้ำอุปโภคบริโภคให้หมู่บ้านที่ขาดแคลน และจัดหาน้ำสำรอง

(8) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภัยแล้ง น้ำท่วมขัง และอุทกภัย โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อลดและติดตามการเกิดปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วมขังรอการระบาย อุทกภัย และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อป้องกันการเกิดภัยพิบัติ

(9) ส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานทางเลือก/พลังงานทดแทน โดยเพิ่มการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานชีวมวล และพลังงานทางเลือกอื่นๆ

(10) บริหารจัดการโคราชจีโอพาร์คให้เกิดความยั่งยืน โดยการประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น พัฒนาศูนย์เรียนรู้แหล่งโคราชจีโอพาร์ค ส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม โคราชจีโอพาร์ค ทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อยอดผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ท้องถิ่น การศึกษาหลักสูตรโคราช จีโอพาร์ค และเชื่อมโยงโปรแกรมการอนุรักษ์อื่นๆของยูเนสโกในพื้นที่จังหวัด

(11) บริหารจัดการพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช โดยประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบพื้นที่สงวนชีวมณฑล ต่อยอดผลงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน และเชื่อมโยงโปรแกรมการอนุรักษ์อื่นๆของยูเนสโกในพื้นที่จังหวัด

(12) บริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบพื้นที่มรดกโลก การดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์พื้นที่มรดกโลก และเชื่อมโยงโปรแกรมการอนุรักษ์อื่นๆของยูเนสโกในพื้นที่จังหวัด

(13) บริหารจัดการพื้นที่โบราณสถาน เมืองเก่า ชุมชนเก่า โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบพื้นที่โบราณสถาน เมืองเก่า ชุมชนเก่า ดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์พื้นที่โบราณสถาน เมืองเก่า ชุมชนเก่า ให้เกิดมูลค่าและมีความยั่งยืน

(14) ส่งเสริมกิจกรรมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่นไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ พัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรมที่มีมูลค่าสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน มีความปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาที่ 4 "ส่งเสริม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก สนับสนุนการเข้าถึงทุกพื้นที่ในจังหวัด การบูรณาการภาครัฐ ภาคเอกชน และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อก้าวสู่สังคมคุณภาพสูง"

1. เป้าประสงค์

- (1) เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และวัยทำงาน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเองพึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้
- (2) เพื่อพัฒนาคนทุกช่วงวัย และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning)
- (3) เพื่อพัฒนาและยกระดับระบบโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม ขนส่งของจังหวัดนครราชสีมาให้เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- (4) เพื่อยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐของจังหวัดในลักษณะการทำงานแบบบูรณาการ

2. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- (1) ร้อยละ 25 ของผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ มีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น
- (2) เด็กอายุ 6 - 12 ปี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 มีภาวะโภชนาการเท่ากับหรือมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
- (3) ผู้เรียนระดับปฐมวัยทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อมให้เจริญเติบโตตามวัย และผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาครอบคลุมตามหลักสูตร มีสมรรถนะที่จำเป็น อ่านออกเขียนได้ตามวัย คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยได้
- (4) ระบบการคมนาคม ขนส่งของจังหวัด ได้รับการพัฒนา ครบทั้ง 3 ประเภท
- (5) ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริการของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการพัฒนา

- (1) เสริมสร้างและพัฒนาในกลุ่มเด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียน ให้มีทักษะชีวิตขั้นพื้นฐานที่จำเป็นและมีเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล และศตวรรษที่ 21 ด้วยการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยให้เจริญเติบโตตามวัยก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาโดยให้ครอบคลุมและทั่วถึงในทุกพื้นที่การพัฒนาเด็กวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งให้ครอบคลุมตามหลักสูตร มุ่งให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็น และมีขีดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยได้ขับเคลื่อนกิจการผู้สูงวัยให้ไปสู่ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการใช้กลไกระดับตำบล

ในการขับเคลื่อนกิจกรรมผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุคุณภาพต่อเนื่อง และการใช้กลไกในระดับอำเภอในการพัฒนาสู่เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐานรวมถึงขับเคลื่อนชมรมผู้สูงวัยให้ไปสู่เกณฑ์ที่กำหนด

(2) ยกระดับการให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุ ด้วยการเพิ่มการคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุโดยการคัดกรอง ADL การลดกลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง และการเพิ่มศักยภาพทีมป้องกันการพลัดตกหกล้ม

(3) เร่งรัดการกลับคืน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและประชาชน อันเนื่องจากปัญหา Covid-19 โดยการใช้กลไกของตำบลที่ใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนมากที่สุดในการให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันด้านการดำรงชีวิตที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา Covid-19 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและอาชีพตามปัญหาและความต้องการของชุมชนในสถานการณ์ชีวิตวิถีใหม่ และฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน เช่น การใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมและต่อยอดสู่การสร้างอาชีพใหม่แก่ชุมชน และการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเพื่อการสร้างรายได้และสร้างความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

(4) เร่งรัดการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการพัฒนาคนทุกช่วงวัย เพื่อให้อยู่ดีมีสุข ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และส่งเสริมการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนด้วยการใช้กลไกระดับพื้นที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ทุกช่วงวัย

(5) ส่งเสริมการขับเคลื่อนแนวคิดการเสริมสร้างคุณลักษณะพลเมืองดี มีคุณธรรม ถึงพร้อมด้วยความพอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา ในสังคมที่เป็นธรรมไม่ทอดทิ้งกัน โดยการส่งเสริมแนวคิดจิตอาสา และขยายฐานไปสู่ทุกหน่วยทางสังคมของจังหวัด และการสนับสนุนการสร้างเสริมในการวิเคราะห์และรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อการตัดสินใจในการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

(6) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) เพื่อการพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่องของประชาชน โดยการสร้างโอกาสของวัยแรงงานได้ Up/Re Skill ให้มีทักษะเพียงพอ เพื่รองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในอนาคต และการใช้เทคโนโลยีสู่การแก้ปัญหาเมือง และความเป็นเมืองอัจฉริยะ

(7) ส่งเสริมการดูแลสุขภาพของประชาชน โดยการควบคุมและป้องกันโรคจากสัตว์สู่คน และการควบคุมและป้องกันโรคอุบัติใหม่

(8) ยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐของจังหวัดในลักษณะการทำงานแบบบูรณาการโดยยกระดับการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เน้นการมีส่วนร่วมในทุกมิติ และการขับเคลื่อนการบริหารตามแนวทางที่กำหนดไว้ร่วมกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

(9) เร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดให้ไปสู่การเป็น Smart City โดยพัฒนาปรับปรุงระบบสนับสนุนการบริหารและให้บริการตามแนวทางของ digital transformation

(10) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่โดยดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(11) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมเช่นส่งภายในจังหวัดนครราชสีมา เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการสัญจรของประชาชน รวมทั้งรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาที่ 5 "เสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ส่งเสริมการดำเนินการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบในทุกระดับ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียม และมีส่วนร่วม"

1. เป้าประสงค์

(1) เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเกิดความสงบเรียบร้อยภายในจังหวัด

(2) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย

(3) เพื่อยกระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และการจัดการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

(4) เพื่อยกระดับการดำเนินการของทุกภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ เสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยขององค์กร และประชาชน

2. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- (1) คดีอาญา (ที่สำคัญ) ลดลง ร้อยละ 5 ต่อปี
- (2) พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง ร้อยละ 10 ต่อปี
- (3) อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต่อแสนประชากรลดลง ร้อยละ 2 ต่อปี

3. แนวทางการพัฒนา

(1) พัฒนาขีดความสามารถในระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยการสร้างเครือข่ายบูรณาการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในชุมชน การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดในพื้นที่เสี่ยงของจังหวัด และการตั้งจุดตรวจจุดสกัดในพื้นที่เสี่ยง เส้นทางคมนาคมหลัก และเส้นทางรองของจังหวัด

(2) ยกระดับการรับรู้ของประชาชนในความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยการสร้างการรับรู้กฎหมาย สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(3) เพิ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการเสริมสร้างแนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย และสร้างการรับรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชน

(4) ยกระดับการจัดการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยการเสริมสร้างความปลอดภัยและลดผลกระทบจากอุบัติเหตุทางถนน และสร้างการรับรู้ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้กับประชาชน

(5) ยกระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดกิจกรรม TO BE NUMBERONE การจัดกิจกรรมบำบัดและรักษา และการดำเนินการอื่นๆ กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสร้างการรับรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกัน ปรามปราม ทุกมิติ

(6) ยกระดับการดำเนินการของทุกภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงความปลอดภัยขององค์กร และประชาชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. โอกาสและศักยภาพของจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมา ได้วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกจังหวัด รวมทั้งนำปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่มาประกอบด้วยแล้ว จึงได้กำหนดโอกาสและศักยภาพของจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

5.1 โอกาสของจังหวัดนครราชสีมา

1. ยุทธศาสตร์โครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อ East-West Corridor และเชื่อมโยงต่อภูมิภาคของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น รถไฟรางคู่ มอเตอร์เวย์ รถไฟความเร็วสูง ฯลฯ ทำให้จังหวัดมีโอกาสในการเป็นศูนย์กลางโครงข่ายคมนาคมและโลจิสติกส์ของภาคและภูมิภาค และสร้างโอกาสในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด

2. นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สินค้าชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด

3. การพัฒนาเทคโนโลยีทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สะดวก รวดเร็ว ประหยัด และเป็นปัจจุบัน ทำให้มีโอกาสสร้างระบบข้อมูลรวมและประมวลผลผ่านเทคโนโลยี สร้างผลสัมฤทธิ์ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. นโยบายด้านเกษตรของรัฐบาล เช่น การประกันราคาสินค้าเกษตร Smart Farmer เกษตรแปลงใหญ่ ฯลฯ สร้างโอกาสให้ผลผลิตทางการเกษตรมีมูลค่าสูง

5. นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับชุมชนพื้นที่ และช่วยลดช่องว่างของการกระจายรายได้

6. นโยบายแรงงานขั้นต่ำ ที่จะช่วยเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้มากขึ้น

7. ความนิยมเกษตรอินทรีย์ที่มีผู้บริโภคซื้อผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์มากขึ้น และส่งผลต่ออุปสงค์ เปลี่ยนวิธีการเกษตรจากเกษตรเคมีสู่เกษตรปลอดสารพิษ ซึ่งช่วยลดสารเคมี ลดต้นทุนและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่เกษตรกรและช่วยให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น

8. กระแสการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และการผลิตที่หลากหลายรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร และเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านพลังงานและภูมิอากาศ

5.2 ศักยภาพของจังหวัดนครราชสีมา

1. เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีความหลากหลายของภาคการผลิตสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของภาค

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงนิเวศประวัติศาสตร์ อารยธรรม เป็นแหล่งผลิตสินค้า ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาหารมีพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งผลิตโอโซนและมีแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ รวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับเลือกให้เป็นมรดกโลก

3. เป็นศูนย์กลางการคมนาคม เนื่องจากมีเส้นทางเชื่อมต่อภายในจังหวัดระหว่างจังหวัดและระหว่างภาคที่สะดวกรวดเร็ว

4. จังหวัดมีความโดดเด่นในอัตลักษณ์และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นทุนทางสังคม สร้างความเป็นเอกภาพและความสามัคคีของคนในจังหวัด

5. สถาบันการศึกษาที่สำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสามารถ

6. พื้นที่ 32 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา มีกลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนที่องค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคีต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมสินค้าชุมชนและยกระดับมาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มอาชีพที่อยู่ในระดับชุมชน ตำบล และอำเภอมีความเข้มแข็งจำนวนมาก และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีความหลากหลายมากขึ้น

6. ปัญหาและข้อท้าทายในการพัฒนาจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมามีการดำเนินงานสำรวจความคิดเห็น ความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ เพื่อวางกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวบรวมและสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ปัญหาประชาชนมีรายได้น้อย ขาดอาชีพที่มั่นคง โดยมีความต้องการให้ส่งเสริมทางเลือกในการประกอบอาชีพ การสร้างรายได้ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในชุมชน
- 2) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีความต้องการการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ เส้นทางคมนาคมระบบไฟฟ้าสาธารณะและแสงสว่าง และการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 3) ปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในบางพื้นที่ โดยมีความต้องการให้มีแนวทางการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น การจัดหาแหล่งกักเก็บน้ำ และการพัฒนาระบบส่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทานเพื่อป้องกันน้ำท่วมและน้ำแล้ง
- 4) ปัญหาทางการเกษตรกรรมและปศุสัตว์ เช่น ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ โดยมีความต้องการให้มีแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกร การพัฒนาด้านการเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม และการเพิ่มมูลค่าและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร
- 5) ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และปัญหาผู้ป่วยจิตเวชเนื่องจากการใช้ยาเสพติด และมีความต้องการให้เพิ่มป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติด และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
- 6) ปัญหามลพิษทางอากาศ หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) จากการเผาพื้นที่เกษตรกรรม และมีความต้องการให้มีมาตรการป้องกันและควบคุมปัญหามลพิษที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- 7) ปัญหามลพิษจากขยะและสิ่งปฏิกูล โดยมีความต้องการให้มีแนวทางการบริหารและกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน โดยมีความต้องการให้ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างทั่วถึงในพื้นที่
- 9) ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีความต้องการให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 10) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยมีความต้องการให้มีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น

7. บทบาทสถาบันการศึกษา องค์การที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาคความยากจน

7.1 บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาคความยากจน ตั้งแต่ปี 2564 -2566 ซึ่งมีการดำเนินงานบูรณาการกับหน่วยงานภาคี เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการและภาคประชาชนทั้งในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอและระดับจังหวัด โดยแต่ละบทบาทมีรายละเอียด ดังนี้

1) การยกระดับศักยภาพของอาจารย์/นักวิจัยให้มีความเป็นนักวิจัยเชิงพื้นที่ผ่านการส่งเสริมสมรรถนะด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบองค์รวมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยในปี 2564 มีนักวิจัยประจำ “โครงการการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในจังหวัดนครราชสีมา” จำนวนทั้งหมด 17 คน โดยมีนักวิจัยจาก 3 คณะ และมีรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการเป็นหัวหน้าโครงการฯ ต่อมาในปี 2566 ได้มีการปรับโครงสร้างการดำเนินงานภายใต้ “โครงการขับเคลื่อนภาคี-สานข่าย-ขยายผลการบูรณาการระบบแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ แม่นยำ และยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา” มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยมาปฏิบัติงานในการดำเนินในโครงการฯ มากขึ้นถึงจำนวน 50 คน โดยมาจาก 6 คณะ และนักวิจัยที่มีความหลากหลายทางวิชาการและวิชาชีพ มีการใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีจากงานวิจัยเดิมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาคความยากจน

2) บทบาทที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดและท้องถิ่น โดยได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของจังหวัด ซึ่งการได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการ ศจพ.จ.นม. ซึ่งการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการทำให้ได้รับโอกาสได้การถ่ายทอดองค์ความรู้ในศาสตร์วิชาการและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือนในจังหวัด ซึ่งมีการวิเคราะห์ปัญหาแยกตามมิติและเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลหน่วยงานอื่นๆของจังหวัด โดยนำเสนอในวาระการประชุมซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในการประชุม ทำให้การขับเคลื่อนความช่วยเหลือจากการใช้ฐานข้อมูลในการช่วยเหลือครัวเรือนเป็นนโยบายในการขับเคลื่อนความช่วยเหลือของหน่วยงานฟังก์ชันและมีการกำกับติดตามการช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรม

มีการลงนามความร่วมมือ “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลครัวเรือนเพื่อการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กับหน่วยงานภาคีความร่วมมือภายใต้โครงการขับเคลื่อนภาคี-สานข่าย-ขยายผลการบูรณาการระบบแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ แม่นยำ และยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินการตามแนวทางบูรณาการฐานข้อมูลครัวเรือนจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ฐานข้อมูล 1) Thai People Map and Analytics Platform :TPMAP2) ครัวเรือนเปราะบาง และ 3) Practical Poverty Provincial Connex : PPPConnex ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลครัวเรือนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนในจังหวัดนครราชสีมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหน่วยงานที่ร่วมลงนามจำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา
4. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา
5. ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา
6. สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา
7. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
8. สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
9. สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา

และยังมีหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายร่วมด้วย สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา ขบวนการองค์กรชุมชน ที่ทำการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ทำการอำเภอ จักราช สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) บริษัท ประชาธิปไตยรัก สามัคคี นครราชสีมา วิสาหกิจเพื่อสังคม SE KORAT บริษัท Class coffee จำกัด ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์โคราช ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล โคราช ร้านชีวิต จิตใจ บริษัท คลังคาซ่า จำกัด (ตลาดเมย์ แฟร์) หอการค้า จังหวัดนครราชสีมา

นอกจากนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายการใช้ระบบข้อมูลแสดงผลและ กำกับติดตามการช่วยเหลือจากส่วนกลางของจังหวัดแล้ว ยังมีการขยายผลการใช้ระบบ ฐานข้อมูลเพื่อช่วยเหลือครัวเรือน ซึ่งมีการอบรมให้กับพัฒนาการอำเภอ 32 อำเภอ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำฐานข้อมูลที่มหาวิทยาลัย สำรองและจัดทำขึ้นโดยใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จากนั้นได้ มีการส่งมอบบัญชีผู้ใช้ และคู่มือการใช้งานให้กับนายอำเภอทั้ง 32 อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้นำเสนอระบบให้กับ คณะเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อการพัฒนางาน สาธารณสงเคราะห์เสริมสร้างสังคมศีลธรรม “ภายใต้โครงการขับเคลื่อนภาคี-สานข่าย- ขยายผลการบูรณาการระบบแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ แม่นยำ และยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา โดยมีการนำเสนอระบบฐานข้อมูลครัวเรือนและระบบส่งต่อ ครัวเรือน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้แสดงผลครัวเรือนมีประสบปัญหาครัวเรือนยากจน ที่สามารถจำแนกตามมิติต่างๆ ได้ ถวายให้แก่เจ้าคณะจังหวัด

3) มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงโครงการยุทธศาสตร์ราชภัฏ กับการพัฒนาท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนโครงการการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการเพิ่มนักวิจัยในโครงการที่มีความหลากหลายในสาขาวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการวิจัยเชิงพื้นที่แบบสหวิชาการ รวมไปถึง วางแผนกำหนดให้มีแนวทางในการสนับสนุนการและพัฒนาอาจารย์ที่สนใจด้านงานวิจัย ให้มีความก้าวหน้าในแนวทางเฉพาะด้าน นอกจากนี้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังได้มีการ

เชื่อมโยงกลไกภาคีเช่น ภาคธุรกิจ และภาคที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาและสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ส่งผลให้โครงการได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากหน่วยงานที่มีศักยภาพ ซึ่งจากการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยส่งผลให้นักวิจัยในโครงการได้ดำเนินงานอย่างไม่มีอุปสรรคและเต็มศักยภาพ ส่งผลให้โครงการวิจัยได้รับการยอมรับทั้งจากระดับจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น

4) มีการพัฒนาหลักสูตร องค์ความรู้ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการวิจัยนี้ สามารถนำมาต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นรายวิชา “การพัฒนาบัณฑิตแก่น” จัดอยู่ในหมวดรายวิชาการศึกษาทั่วไป (GE) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจน การจำแนกกลุ่มครัวเรือนยากจนตามศักยภาพ แนวคิดการพัฒนาทุนการดำรงชีพ (SLF) เพื่อการพัฒนาตามทุน 5 ด้าน การวิเคราะห์ Pro poor value chain analysis การพัฒนาโมเดลแก่นที่เหมาะสมและยกระดับรายได้ให้กับท้องถิ่น เป็นต้นเพื่อใช้สำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ดังนั้นการพัฒนาและยกระดับบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในการเป็นกลไกกลางของจังหวัดในการเสริมพลังกลไกความร่วมมือเพื่อขจัดความยากจน ร่วมกับศพ.จ.นม. และการเชื่อมโยงหน่วยงานสถาบันการศึกษาในจังหวัดให้เกิดการแก้ไขปัญหาความยากจน ร่วมกับ ศพ.จ. นม. และการเชื่อมโยงหน่วยงานสถาบันการศึกษาในจังหวัดให้เกิดการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดนครราชสีมา มีการวางแผนการดำเนินงานเชิงเครือข่าย ระดับต่างๆ ภายใต้การมีมุมมองในด้านกลไกแบบพื้นที่ที่เป็น Agenda พื้นที่ที่เป็นภารกิจแบบกลไก และที่เป็นแบบบูรณาการ

7.2 ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการวิจัยแก่น

1) ผลต่อกลุ่มเป้าหมายคนจน คือ มีการส่งต่อความช่วยเหลือครัวเรือนยากจนเข้าสู่ระบบสวัสดิการของรัฐในแต่ละมิติต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 1,499 คน กลุ่มเป้าหมายครัวเรือนยากจนมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก Baseline เดิมและมีรายได้จากการสร้างอาชีพใหม่ และกระจายได้ไปยังกิจกรรมต่างๆ ในห่วงโซ่คุณค่าที่ชัดเจน ซึ่งเชื่อมโยงกับระบบและกลไกการตลาดในพื้นที่มากขึ้น โดยมีการพิจารณาการดำเนินงานด้านการตลาด มีครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 1,049 ครัวเรือน (โดยเฉลี่ยครัวเรือนยากจนมีรายได้เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 38 และคนจนที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้สามารถเข้าไปอยู่ในโมเดลแก่น จนตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตัวอย่างเช่น โมเดลต้นกล้าดาวเรือง ครัวเรือนยากจนมีรายได้จากการเป็นแรงงานประมาณวันละ 300 บาท ซึ่งจะเป็นรายได้ที่มีการรับจ้างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อมโยงกับปลายน้ำในการขยายตลาด ก็จะสามารถเพิ่มแรงงานการผลิตได้มากขึ้น เกิดการปรับ

พฤติกรรมและทัศนคติที่ดีต่อการพึ่งพาตนเอง และมีการวางแผนวิธีการใช้จ่ายและการออมเงินในครัวเรือนมากขึ้น ตลอดจนคนจนเป้าหมายได้รับความรู้ จำนวน 36 เรื่อง และทักษะในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพตามโมเดลแก้ไขปัญหาคะยากจนของแต่ละพื้นที่ มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรม/เทคโนโลยีเพื่อการยกระดับรายได้ จำนวน 12 นวัตกรรม 2) **ผลต่อนักศึกษา** พบว่า การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ มีการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น โดยเน้นนักศึกษาที่ขาดแคลน (นักศึกษากู้ยืม กยศ.) และนักศึกษาที่ต้องการมีรายได้เสริม โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ **กลุ่มที่ 1 นักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานค้นหาและสอบทานข้อมูลครัวเรือนยากจน** มีจำนวน ทั้งหมด 60 คน มีรายได้ต่อคนประมาณ 9,000 บาท/คน ทั้งนี้ นักศึกษาบางคนมีรายได้ถึงประมาณ 10,000 บาท และ**กลุ่มที่ 2 นักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโมเดลแก้จน** ซึ่งเป็นการบูรณาการเรียนการสอน เช่น การทำผักไฮโดรโปนิกส์ ของนักศึกษาสาขาชีววิทยา โดยนักศึกษาได้เป็นคำตอบแทนเบี้ยเลี้ยงในการลงพื้นที่วันละ 300 บาท มีจำนวน 30 คน ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้มีรายได้เฉลี่ยประมาณคนละ 3,000 บาท ขึ้นอยู่กับกิจกรรมของแต่ละโมเดล เป็นต้น 3) **ผลต่อกลไกภาคี** เกิดกลไกภาคีใหม่ที่เข้ามาร่วมการแก้ไขปัญหาคะยากจน ในปี 2566 ได้แก่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคีนครราชสีมา วิสาหกิจเพื่อสังคม SE KORAT บริษัท Class coffee จำกัดห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์โคราช ร้านชีวิต จิตใจ บริษัท คลังคาซ่า จำกัด (ตลาดเมย์แฟร์)

8. การประเมินสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

8.1 ข้อมูลสถานการณ์ความยากจนจังหวัดนครราชสีมา

สถานการณ์ปัญหาความยากจนของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ตัวอย่างเช่น การเผชิญกับสภาพปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จำนวนร้อยละ 59 หรือเกษตรกรจำนวน 19 อำเภอต้องขาดทุนจากการทำการเกษตร ทำให้เกิดการมีภาระหนี้สินระดับครัวเรือนเพิ่มขึ้น กอปรกับการไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ทำให้ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามลำดับ และส่งต่อไปยังการเกิดปัญหาหนี้สินนอกระบบเป็นจำนวนมาก และสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับปรับปรุงประจำปีงบประมาณ 2567 มีประเด็นข้อมูลจากรวมทั้งจัดประชุมประชาคมในแต่ละอำเภอด้วย เพื่อรับทราบสถานการณ์ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ใน “ด้านสังคม” คือ การแก้ไขปัญหาคะยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ในพื้นที่ 32 อำเภอ

นอกจากนี้ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดนครราชสีมา มีการดำเนินการขับเคลื่อนการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.นม) และ

ศจพ. ระดับต่างๆ ทีมปฏิบัติการตำบล ทีมพี่เลี้ยง เพื่อทำหน้าที่ติดตาม ดูแลครัวเรือนอย่างใกล้ชิดแบบ Intensive Care โดยได้ประกาศให้การขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น “วาระจังหวัด” ที่จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน พร้อมทั้งบูรณาการทุกภาคส่วน ร่วมให้การช่วยเหลือครัวเรือนยากจนเป้าหมายให้พ้นจากสภาพปัญหาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบมิติปัญหา 6 มิติ หน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม และแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนฯ โดยใช้ โมเดลขับเคลื่อนการขจัดความยากจนฯ ด้วยหลักการ “3 ชัด” ภายใต้ Motto **“โคราชไม่จน ผู้ว่าฯ วิเชียรช่วยได้ 1300”**

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือนเปราะบางของจังหวัดนครราชสีมา ปี 2565 จากการสำรวจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนครัวเรือนเปราะบาง 202,877 ครัวเรือน และพบว่า ครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง มี 6,657 ครัวเรือน เมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว. 4 (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลครัวเรือนเปราะบางรายจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สสว.4

จังหวัด	*จำนวนครัวเรือนเปราะบาง	ครัวเรือนที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง	**ระดับความเปราะบางของครัวเรือน			
			ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
นครราชสีมา	202,877	6,657	168,238	2,564	23,287	2,131
ชัยภูมิ	86,380	2,294	82,312	538	2,967	563
บุรีรัมย์	8,600	839	7,094	1,109	6,231	2,019
สุรินทร์	74,477	4,895	65,436	1,536	5,928	1,573
ศรีสะเกษ	63,816	4,170	55,934	5,058	5,179	1,645
ยโสธร	44,763	1,166	43,120	774	1,072	345
รวม	480,235	35,126	421,155	12,469	41,215	7,154

ที่มา กองตรวจราชการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2565

8.2 ข้อมูลการค้นหาและสอบทานครัวเรือนยากจน จังหวัดนครราชสีมา

จากการดำเนินงานของ โครงการการแก้ไขปัญหาคะยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2564 และการดำเนินโครงการการแก้ไขปัญหาคะยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในจังหวัดนครราชสีมา (ระยะที่ 2) ปี 2565 จนถึง โครงการการขับเคลื่อนภาคี-สานข่าย-ขยายผล การบูรณาการ ระบบแก้ไขปัญหาคะยากจนแบบเบ็ดเสร็จ แม่นยำ และยั่งยืนในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2566 ได้มีการค้นหาสอบทานข้อมูลครัวเรือนยากจนของจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ข้อมูล TPMAAP เป็นฐานตั้งต้นที่สำคัญในการค้นหาสอบทานครัวเรือนที่ตกหล่น และครัวเรือนที่หลุดพ้นจากความยากจนสามารถสรุปข้อมูลดังนี้ ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลการค้นหาและสอบทานครัวเรือนยากจน

อำเภอ	จำนวน ตำบล	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน สมาชิก	ข้อมูลทุนการดำรงชีพ 5 ด้าน				
				ทุน มนุษย์	ทุน กายภาพ	ทุน เศรษฐกิจ	ทุน ธรรมชาติ	ทุนทาง สังคม
จังหวัด นครราชสีมา 31 อำเภอ	275	18,787	69,794	2.54	2.41	1.88	1.89	1.77
ปี 2564	54	5,008	22,126	2.49	2.43	1.75	1.94	1.89
จักราช	8	1,511	7,308	2.52	2.45	2.03	1.92	1.85
เฉลิมพระเกียรติ	5	749	2,824	2.56	2.42	1.69	1.88	2.09
ปักธงชัย	16	1,091	4,459	2.45	2.45	1.85	1.99	1.92
เมืองนครราชสีมา	25	1,657	7,535	2.45	2.40	1.47	1.96	1.81
ปี 2565	88	6,297	22,366	2.60	2.40	1.99	1.87	1.75
ขามทะเลสอ	5	319	1202	2.53	2.42	1.91	1.85	1.72
ครบุรี	12	1,067	3175	2.60	2.43	1.91	1.94	1.84
เฉลิมพระเกียรติ*	1	1	4	2.21	2.21	1.15	1.65	2.20
โชคชัย	10	687	2367	2.73	2.40	2.24	1.91	1.78
ด่านขุนทด	10	782	2733	2.58	2.39	1.92	1.85	1.61
เทพารักษ์	4	84	297	2.58	2.42	1.95	1.87	1.80
โนนไทย*	5	293	1153	2.63	2.46	1.80	1.79	1.89
โนนสูง*	6	420	1450	2.54	2.39	2.20	1.83	1.67
พิมาย*	4	509	1245	2.57	2.45	1.84	1.91	1.83
วังน้ำเขียว	5	239	823	2.61	2.38	2.07	1.88	1.91
สูงเนิน	11	1083	4607	2.58	2.34	1.84	1.80	1.63
เสิงสาง	6	351	1404	2.65	2.37	1.95	1.87	1.87
หนองบุญมาก	9	462	1906	2.58	2.38	2.37	1.88	1.78
ปี 2566	133	7,482	25,302	2.53	2.40	1.86	1.88	1.70
แก้งสนามนาง	5	60	178	2.46	2.41	1.80	1.93	1.62
ขามสะแกแสง	5	181	768	2.50	2.39	1.68	1.89	1.66
คง	5	132	576	2.46	2.47	1.87	1.90	1.65
ครบุรี	3	27	65	2.78	2.30	2.47	1.73	1.52
จักราช*	5	135	531	2.71	2.50	2.29	1.95	1.86
ชุมพวง	9	557	1659	2.53	2.42	1.83	1.85	1.81
โนนแดง	3	50	186	2.52	2.36	2.15	1.83	2.01
โนนไทย	4	62	177	2.48	2.36	1.81	1.84	2.05
โนนสูง	6	184	636	2.45	2.35	1.39	1.84	2.02
บัวลาย	4	193	598	2.57	2.44	2.12	1.86	1.80
บัวใหญ่	10	655	2425	2.51	2.39	1.95	1.87	1.61
บ้านเหลื่อม	4	91	420	2.49	2.40	1.78	1.93	1.92
ประทาย	11	64	186	2.36	2.32	1.96	1.82	2.12
ปากช่อง	12	2474	7257	2.52	2.38	1.88	1.90	1.48
พระทองคำ	5	400	1244	2.56	2.42	2.02	1.82	1.88

ตารางที่ 5 ข้อมูลการค้นหาและสอบทานครัวเรือนยากจน (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนสมาชิก	ข้อมูลทุนการดำรงชีพ 5 ด้าน				
				ทุนมนุษย์	ทุนกายภาพ	ทุนเศรษฐกิจ	ทุนธรรมชาติ	ทุนทางสังคม
จังหวัดนครราชสีมา 31 อำเภอ	275	18,787	69,794	2.54	2.41	1.88	1.89	1.77
พิมาย	8	725	3126	2.59	2.38	1.82	1.86	1.86
เมืองยาง	4	8	22	2.54	2.36	1.49	1.83	1.99
วังน้ำเขียว	2	30	58	2.87	2.57	2.21	2.17	1.99
สีคิ้ว	12	785	2617	2.54	2.41	1.86	1.86	1.75
สีดา	5	170	512	2.53	2.41	1.98	1.87	1.94
สูงเนิน	1	12	46	2.60	2.46	1.85	1.87	1.69
ห้วยแถลง	10	482	2015	2.51	2.40	1.59	1.88	1.94

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึงจำนวนครัวเรือนยากจนของจังหวัดนครราชสีมา และทุนการดำรงชีพ 5 ด้าน พบว่าจังหวัดนครราชสีมา มี ทุนทางสังคมต่ำสุดที่ 1.77 และทุนทางเศรษฐกิจ ที่ 1.88 ส่วนทุนการดำรงชีพที่มีค่ามากที่สุด คือ ทุนทางมนุษย์ 2.54

ตารางที่ 6 แสดงภาพรวมของการวิเคราะห์ระดับของครัวเรือนยากจนจากข้อมูล PPAOS ปี 2566

ทุน 5 ด้าน	กลุ่มที่ 1 อยู่ลำบาก	กลุ่มที่ 2 อยู่ยาก	กลุ่มที่ 3 อยู่พอได้	กลุ่มที่ 4 อยู่ดี
ทุนมนุษย์	198	7,669	10,730	169
ทุนกายภาพ	50	13,197	5,516	0
ทุนเศรษฐกิจ	7,037	7,796	3,536	394
ทุนธรรมชาติ	1,315	17,357	91	0
ทุนทางสังคม	9,227	8,097	1,431	8
รวม	17,827	54,116	21,304	571

** กลุ่มที่ 1 อยู่ลำบาก เป็นกลุ่มที่มีความขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ต้องดำเนินการนำเข้าสู่ระบบสวัสดิการโดยเร่งด่วน

**กลุ่มที่ 2 อยู่ยาก เป็นกลุ่มที่มีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในแต่ละวัน ซึ่งต้องเร่งดำเนินการจัดหาปัจจัยดำรงชีพ/หรือยกระดับความสามารถในการจัดหาปัจจัยดำรงชีพของตนเองให้พออยู่ได้

**กลุ่มที่ 3 อยู่พอได้ เป็นกลุ่มที่มีฐานทุนสำหรับการดำรงชีพ แต่ยังไม่เพียงพอที่จะอยู่รอดได้อย่างปลอดภัยหากประสบกับภาวะความแปรปรวนต่าง ๆ จำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกัน และยกระดับความเป็นอยู่ให้หลุดพ้นจากสภาวะความขาดแคลน/เปราะบาง

**กลุ่มที่ 4 อยู่ดี เป็นกลุ่มที่มีภูมิคุ้มกันต่อสภาวะความแปรปรวน/ความเสี่ยงต่าง ๆ มีฐานทุนในด้านต่าง ๆ ที่เพียงพอในการวางแผนอนาคตของตนเอง ครอบครัว และเป็นฐานทุนในระดับชุมชนได้

จากตารางที่ 6 การแสดงภาพรวมของการวิเคราะห์ระดับของครัวเรือนยากจนจากข้อมูล PPAOS ปี 2566 พบว่า ในระดับทุน 5 ด้าน ครัวเรือนยากจนจังหวัดนครราชสีมา จัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 อยู่ยาก ตามคำนิยามคือ เป็นกลุ่มที่มีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในแต่ละวัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรส่งเสริมด้านอาชีพและรายได้ เช่น การส่งเสริมการปลูกผัก การส่งเสริมการเพาะเห็ด ให้มีรายได้ที่เพียงพอ

9. ข้อเสนอแนะ

จังหวัดนครราชสีมา มีการกำหนดประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจนไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การเสริมสร้างและพัฒนาคน ชุมชน เมือง และการยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อสังคมคุณภาพสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และวัยทำงานที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการแพร่ระบาดของโควิด ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้ และยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐในลักษณะการทำงานแบบบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการระบุไว้ในแผนพัฒนาแต่ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด ยังไม่พบโครงการที่จะเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเฉพาะเจาะจงให้ตรงกับสภาพปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย ยังเป็นโครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่ดำเนินการในภาพรวมระดับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างตรงจุด เบ็ดเสร็จ และแม่นยำ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะต่อจังหวัด ดังนี้ 1) จังหวัดควรกำหนดกรอบงบประมาณให้สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนด พร้อมสนับสนุนโครงการพัฒนาที่เกิดประโยชน์ต่อครัวเรือนยากจนทั้งทางตรงและทางอ้อม 2) การนำนโยบายแก้ไขปัญหายากจนจากรัฐบาลมาสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด ควรมีการระดมสมองภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโมเดลหรือแพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับบริบทของจังหวัดโดยการวิเคราะห์และวางแผนอย่างเป็นระบบด้วยความรอบคอบ ไม่เพียงแต่เป็นวาระเร่งด่วนเร่งดำเนินการตามคำสั่งการของกระทรวงต้นสังกัด 3) จังหวัดควรสื่อสารและสร้างการรับรู้นโยบายและแผนพัฒนาการแก้ไขปัญหายากจนให้หน่วยงานทุกภาคส่วนรับทราบ เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โดยไม่ใช้การรับรู้รับทราบเพียงหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ที่เข้าร่วมประชุม รวมถึงให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจเอกชน หรือองค์กรอื่น ที่จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหามาให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

สำหรับ**ด้านระบบฐานข้อมูลคนจน** 1) จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลคนจนควรหารือร่วมกันอย่างจริงจังและเร่งปรับปรุงระบบฐานข้อมูล และการสำรวจเพื่อทวนสอบข้อมูลร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน 2) จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบและกลไกการค้นหาและทวนสอบข้อมูลคนจนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจใช้ศักยภาพของมหาวิทยาลัยซึ่งมีบุคลากร นักศึกษา รวมถึงบัณฑิต ที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายระดับพื้นที่ 3) ควรมีการสังเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ที่จะเป็ประโยชน์ในการช่วยเหลือคนจนได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการกำหนดมาตรการ แนวทาง และโครงการแก้ไขปัญหามาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของแต่ละพื้นที่ **ด้านการขับเคลื่อนการ** แก้ไขปัญหา 1) จังหวัดอาจใช้กลไกภาคีเครือข่ายในพื้นที่

ซึ่งประกอบด้วยส่วนราชการสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐกิจ องค์กรชุมชน และภาคประชาชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะที่มีหน่วยดำเนินการหลักหน่วยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการ โดยมุ่งเป้าหมายคือประโยชน์ที่เกิดแก่คนจน 2) ควรมีการพัฒนาแพลตฟอร์มด้านการส่งต่อความช่วยเหลือคนจนเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งจังหวัด เช่น กลุ่มแรงงานอาชีพ กลุ่มเกษตรกร หรืออื่นๆ ทั้งนี้ จะทำให้ทราบข้อมูลสถานการณ์การช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาในภาพรวมทั้งจังหวัด 3) ควรพัฒนาโมเดลแก้จนโดยการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในประเด็นที่จะสร้างเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้ ตลอดห่วงโซ่คุณค่า ดำเนินการโดยวิสาหกิจชุมชน หรือภาคเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ โดยให้คนจนที่มีศักยภาพเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่า หรือให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่คนจน

ด้านการติดตามประเมินผล 1) ควรพัฒนาระบบและกลไกการติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาความยากจนที่แสดงให้เห็นความก้าวหน้าหรือพัฒนาการในการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยมีการประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ หรือมีปัญหาอุปสรรคใดที่ต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) ควรใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลหรือแพลตฟอร์มในการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือคนจน เพื่อประเมินสถานการณ์ และตัดสินใจในการบริหารจัดการและดำเนินมาตรการ

คณะผู้จัดทำ

รองศาสตราจารย์ ดร.อดิสร เนาวนนท์
รองศาสตราจารย์ ดร. ชคัตตริย์ ริยะสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวี วัชรเกียรติศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ฉิมพลี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตติกร ศรีชัยชนะ
ดร.ฉัฐระพี โพธิ์ปิตกุล
ดร.ภาควงมิ บวบทอง
อาจารย์นพดล เพิ่มสมบุญ
นางสาวปาริชาติ จันทิตา
นางสาวจิณห์นิช บวรสิทธิพงษ์
นางสาวปนัดดา ซาภา
นางสาวจุฑามาศ รักษาทรัพย์
นางสาวปนัดดา คำจะโปะ
นางสาวปภัสรา ไทกระโทก
นายปิยะรัตน์ โสตา

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
หัวหน้าโครงการวิจัย
นักวิจัย
นักวิจัย
นักวิจัย
นักวิจัย
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ

ศูนย์ประสานงานโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา 30000

